

Vývoj Internetových Aplikací

JavaScript

Ing. Michal Radecký, Ph.D.
www.cs.vsb.cz/radecky

Co je to JavaScript

Skriptovací programovací jazyk (interpretovaný, zpracovává se přímo zdrojový kód) určený pro řešení dynamiky WWW stránek na straně klienta.

Nejen pro webový frontend.

Základní vlastnosti

- Součást zdrojového kódu HTML (DOM)
- Multiplatformní
- Závislý na interpretačním prostředí (prohlížeči)
- Objektivě orientovaný, ale beztrždní (prototypy)
- Case-senzitivní
- Syntaxí podobný jazykům typu C/C++/Java (někdy volnějšší, Python)
- Beztypový
- Není to Java

Historie JavaScriptu

- První představení (LiveScript) v roce 1995 jako součást Netscape Navigatoru a jako reakce na potřebu zajištění interaktivnosti webových stránek jinými prostředky než Java Applety.
- Rychlé rozšíření s ohledem na téměř žádné vstupní požadavky (syntaxe C/C++/Java, žádný kompilátor, atd.)
- Reakce Microsoftu formou VBScriptu, který byl podporován pouze na platformě Windows.
- V roce 1996 byla v rámci IE 3.0 uvedena portace JScript.
- V roce 1997 byla standardizována verze ECMAScript, která poskytovala jádro společné a podporované všemi prohlížeči.
- Prohlížeče od verze 4.0 podporovali DOM (Document-Object Model), nicméně opět v různé implementaci.
- V dnešní době již existuje standardizace W3C DOM a současné prohlížeče zvládají interpretaci JavaScriptu na úrovni tohoto modelu. JavaScript se používá i mimo WWW stránky.
- ECMAScript je standard pro implementaci JavaScriptu (každý rok nová specifikace)

Co umí JavaScript

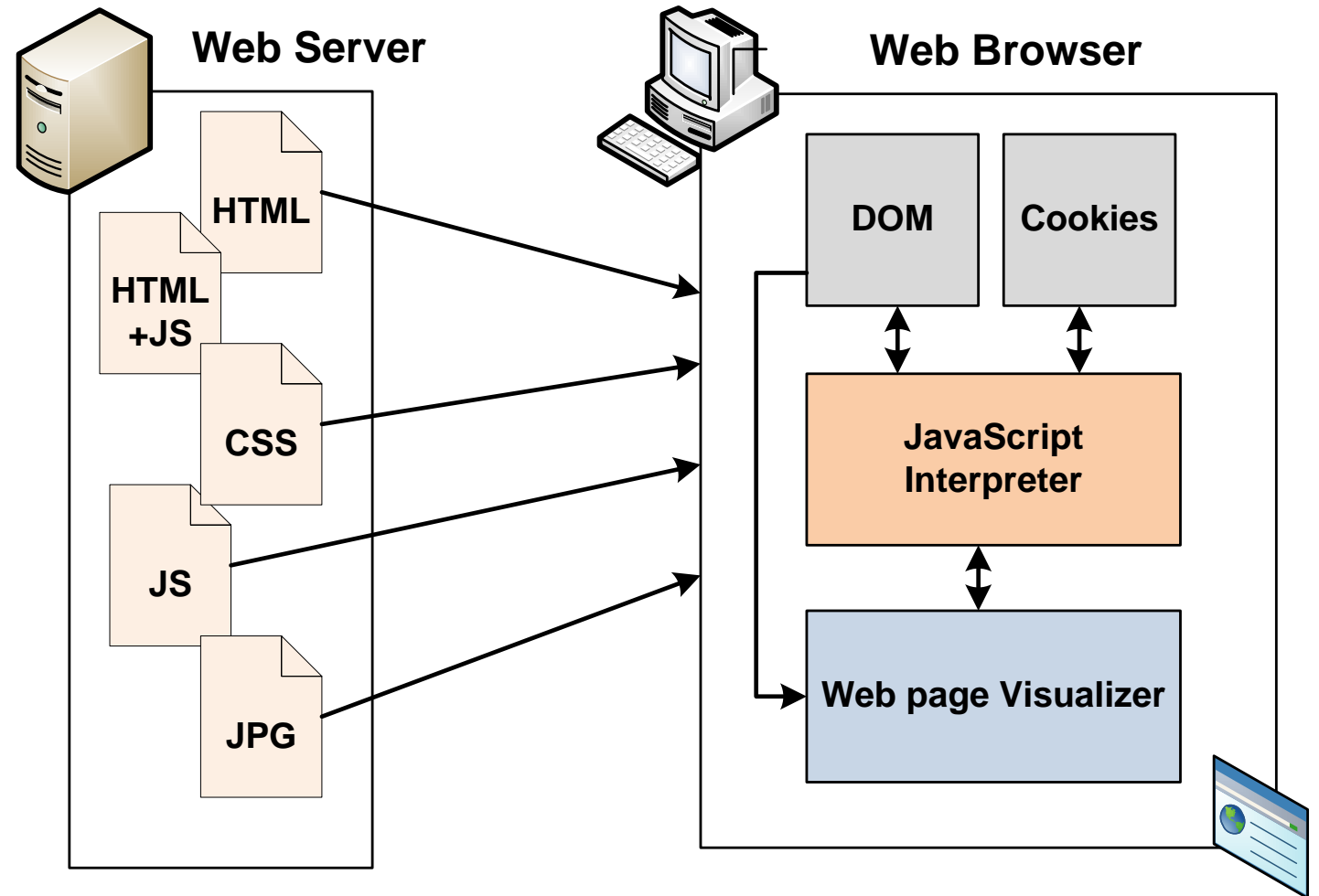
- Současný JavaScript se vyvinul do podoby silného nástroje s inspirací v jazycích Perl, C/C++/Java, Python či TCL.
- Ovlivňovat vzhled a obsah HTML dokumentu (DOM).
- Manipulovat s obrázky a dalšími prvky.
- Částečně řídit a ovlivňovat prohlížeč.
- Provádět algoritmy, matematické výpočty, atd.
- Ovládat a manipulovat s formuláři a jejich daty.
- Zpracovávat události od uživatele.
- Pracovat s úložišti v prohlížeči a dalšími API.
- Ukládat a číst data ve formě Cookies.
- Spolupracovat s externími pluginy.

Pracovní prostor pro JavaScript je vždy omezen webovým prohlížečem. (V případě využití JavaScriptu pro dynamický web)

Co JavaScript neumí

- Kreslit vektorovou grafiku (?!)
- Přímou pracovat se sítí, pouze využívá možnosti prohlížeče (HTTP, WebSocket)
- Číst a zapisovat do souborů na lokálním počítači
- Samostatně zajistit zabezpečený přístup (autentikaci a autorizaci) na server
- Spouštět aplikace na úrovni OS
- Fungovat, pokud si to uživatel nepřeje.

Jak JavaScript funguje

JavaScript zůstává pořád v podobě zdrojového kódu, stejně jako se nemění zdrojový kód HTML stránky. Mění se pouze jeho vnitřní interpretace. JavaScript se interpretuje až ve chvíli potřeby a postupně.

DOM (Document Object Model)

- Objektově orientovaná reprezentace XML nebo HTML dokumentu.
- Jedná se o API rozhraní pro objektový přístup k jednotlivým elementům webové stránky a jejich atributům, metodám, atd.
- Využívá se datová struktura stromu.
- Standard W3C DOM, dříve Intermediate DOM (Netscape, document.layers) a DHTML OM (Microsoft, document.all).
- Standard rozlišuje Levely (0-3), které určují sadu vlastností a funkcí, které DOM daného levelu musí splňovat.

Window... the browser window

Access a window object via: window (the current frame) window.frames[] (inner) window.parent (outer) window.top (outermost)
Alert(message) popup
Back()
Blur() keyboard focus of capturingEvents(mask) (+Op)
ClearInterval(setIntervalID)
ClearTimeout(setTimeoutID)
ClientInformation...

Window.open(u,n,o,h)

var winRef=window.open('http://html-tags.info');
var winIe=window.open('http://html-tags.info', 'htmltags', 'width=400', 'justspecify1 option, and most others default to no)
var wCustom=window.open('http://html-tags.info', 'htmltags', 'alwaysLowered=no, alwaysRaised=no, channelMode=no, dependent=yes, directories=no, height=<npxels>,+ 'holkeys=yes, 'innerHeight=<npxels>,+ 'innerWidth=<npxels>,+ 'left=<npxels>,+ 'location=no, 'nubar=no, 'outerHeight=<npxels>,+ 'resizable=no, 'screenX=<npxels>,+ 'screenY=<npxels>,+ 'scrollbars=no, 'status=no, 'titlebar=yes, 'toolbar=no, 'top=<npxels>,+ 'width=<npxels>,+ 'zlock=no');

Document...

Access via: web page document
document.title
document.URL
document.write(string)
document.open(u,n,o,h)
document.write(string)
document.close()
rewrite from scratch new HTML content for an existing browser window

Style

Cascading Style Sheets with the names reworded slightly. Value syntax mostly the same.
CSS page of HTML Card
document.styleSheets[]
dimensions need units, e.g. elem.style.top="200 px";
defaults are not exposed, members are empty if not set.

Element

All the visible parts of an HTML page, including document.body
Things you can

document.getElementById()
document.getElementsByTagName()
document.querySelector()

Form element

Access via document.forms[]
document.forms[0].elements[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Image

Access: document.imageName
document.images[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Event object

Attributes of the occurrence
detail (e.g. click count)
eventPhase
fromElement
getPreventDefault()
height (N4 only)
initEvent(type,c,c,...)
initMouseEvent(type,c,c,...)
initTouchEvent(type,c,c,...)
isChar
keyCode
layerX | local click point
layerY | or dimensions
metaKey
modifiers (N4 only)
pageX | click point within browser window
preventBubble()
preventCapture()
preventDefault() (+Op)
propertyName
relatedTarget (+Op)
repeat
returnValue
screenX | screen click point
screenY |
shiftKey
shiftLeft (IE5.5)
srcElement
srcFilter
stopPropagation() (+Op)
target
timeStamp
toElement
type e.g. "click" for onclick
view (window)
wheelDelta (IE5.5)
which mouse button generally: 1=left 3=right
width (N4 only)
x | local click point
y |

Anchor element

<a name> Access via document.anchors[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Form element

Access via document.forms[]
document.forms[0].elements[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Image

Access: document.imageName
document.images[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Event object

Attributes of the occurrence
detail (e.g. click count)
eventPhase
fromElement
getPreventDefault()
height (N4 only)
initEvent(type,c,c,...)
initMouseEvent(type,c,c,...)
initTouchEvent(type,c,c,...)
isChar
keyCode
layerX | local click point
layerY | or dimensions
metaKey
modifiers (N4 only)
pageX | click point within browser window
preventBubble()
preventCapture()
preventDefault() (+Op)
propertyName
relatedTarget (+Op)
repeat
returnValue
screenX | screen click point
screenY |
shiftKey
shiftLeft (IE5.5)
srcElement
srcFilter
stopPropagation() (+Op)
target
timeStamp
toElement
type e.g. "click" for onclick
view (window)
wheelDelta (IE5.5)
which mouse button generally: 1=left 3=right
width (N4 only)
x | local click point
y |

Anchor element

<a name> Access via document.anchors[]
document.getElementById()
document.querySelector()
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByName()
document.links[]
document.getElementsByTagName()
document.getElementsByName()

Umístění JavaScriptu

```

<html><head>
  <meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=windows-1250">
  <title>Můj první skript</title>
    <script type="text/javascript" src="knihovna.js"></script>
  <script type="text/javascript">
    <!-- Ukrytí před staršími prohlížeči
      alert ("No nazdar!");
    // Konec ukrytí -->
  </script>
    <noscript>
      Váš prohlížeč nepodporuje JavaScript, pokud by podporoval, zobrazil by dialogové okno s textem "No
nazdar!".
    </noscript>
  </head>
  <body onload="alert('Načteno!')">
    Obsah mé první "živé" stránky.
    <a href="javascript: alert ('jedna plus jedna je: +(1+1));">1+1=?</a>
  </body>
</html>

```

onLoad – spouští se, když je stránka kompletně načtena a zobrazena (vč. Obrázků, atd.), problémy s obrázky v CSS a JS

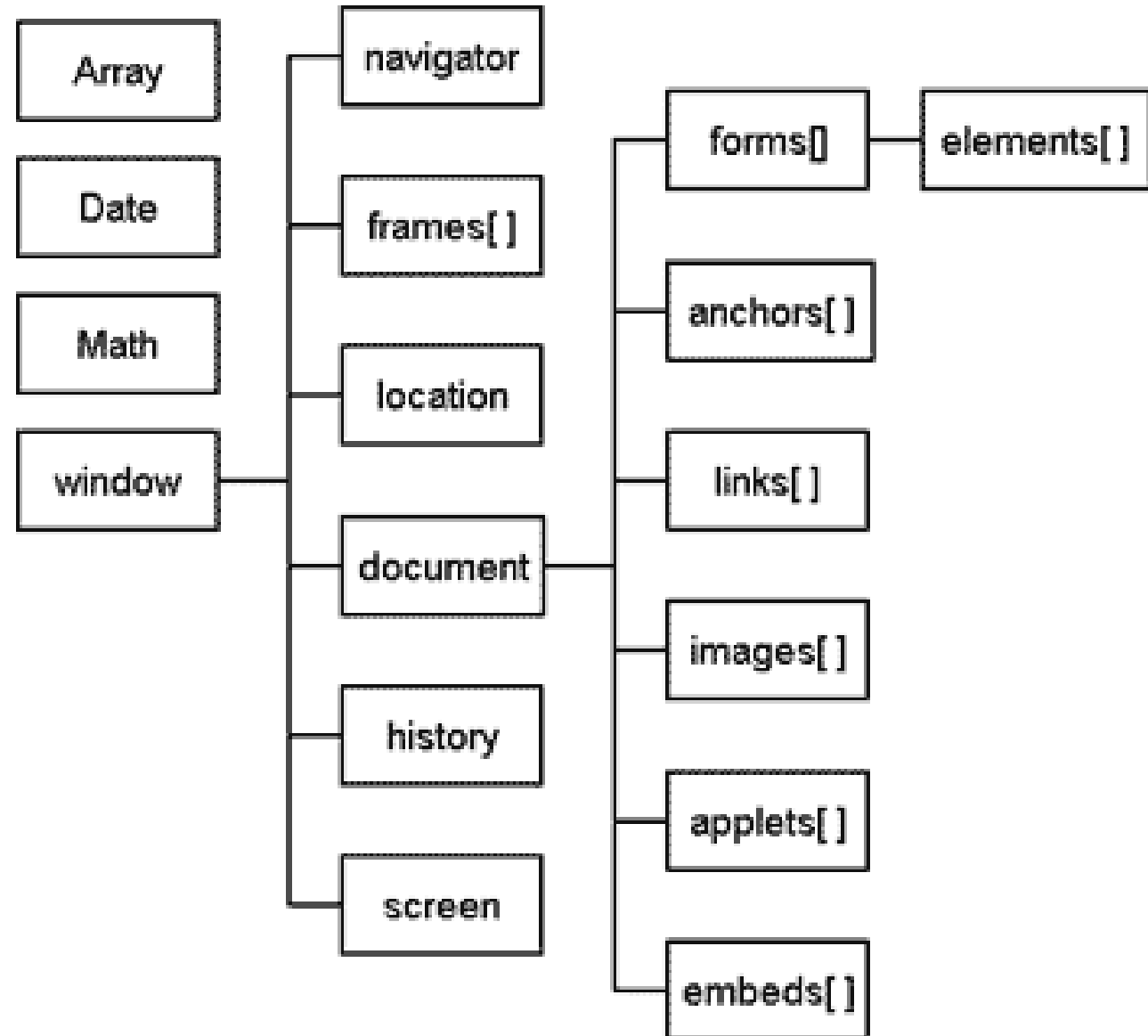
Konstrukce JavaScriptu

```
document.write("Ahoj");  
document.write("Tohle 'jsou' uvozovky");  
document.write("Tohle \"jsou\" uvozovky\" + \" - zase");  
console.log(a);
```

```
var p1 = 10;  
var p2 = "10.5";  
p3 = "ahoj";  
var p4 = true;  
document.write(p1 + p2); //1010.5  
p2 = 10.5;  
document.write(p1 + p2); //20.5
```

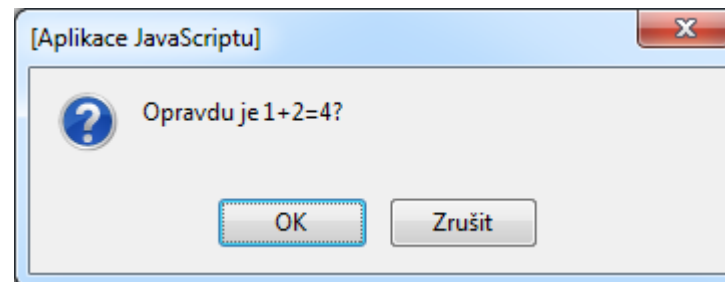
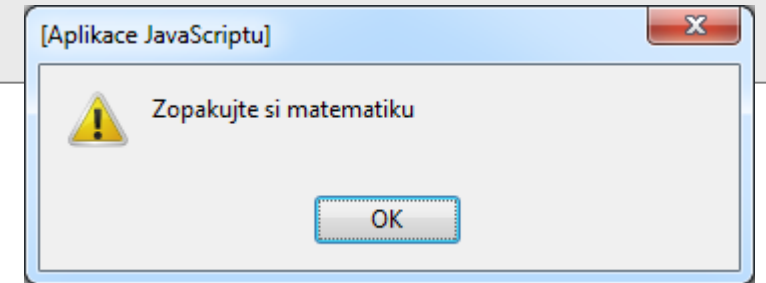
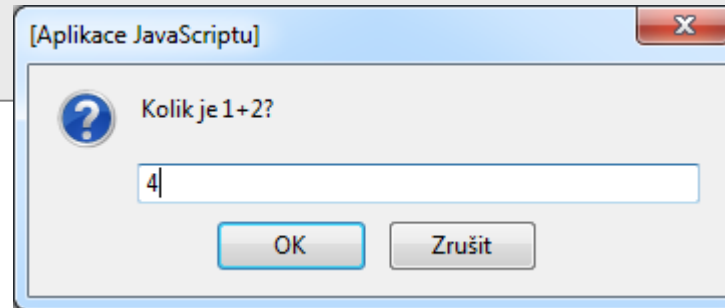
```
var pole2 = ["mrkev", "brambory", "kvetak"] //std. jednorozměrné  
for(i=0;i<pole2.length;i++){  
    document.write(pole2[i] + " ")  
}  
  
pole2["br"] = "brambory";  
  
var pole = new Array("HTML", "DHTML", "XHTML");  
document.write(pole.valueOf()); //HTML,XHTML,XHTML  
document.write(pole.toString()); //" ["HTML", "DHTML", "XHTML"] "
```

Základní objekty

window.

```
var result = prompt ("Kolik je 1+2?", "4");  
if (result){  
    var conf = confirm ("Opravdu je 1+2=" + result + "?");  
  
    if (conf){  
        alert ("Zopakujte si matematiku");  
    } else  
        alert ("Správně!");  
}
```


location. a history.

```
<a href="javascript:history.back();">Zpět</a>
<a href="javascript:history.forward();">Vpřed</a>
<script type="text/javascript">
  <!--
    if (document.referrer != '')
      document.write ('Přišli jste z adresy <a
href="' + document.referrer + '">' + document.referrer + '</a>');
    else
      document.write ('Historie neobsahuje žádné položky nebo je stránka
uložena na lokálním disku. ');
    // -->
</script>
```

```
<script type="text/javascript">
<!--
function delayer() {
  window.location = "http://www.cs.vsb.cz";
}
//-->
</script>
...
<body onLoad=„window.setTimeout('delayer()', 5000)“>
...

```

navigator.

```
<script type="text/javascript">

if (/MSIE (\d+\.\d+);/.test(navigator.userAgent)){ //test for MSIE x.x;
var ieversion=new Number(RegExp.$1) // capture x.x portion and store as a number
if (ieversion>=8)
    document.write("You're using IE8 or above")
else if (ieversion>=7)
    document.write("You're using IE7.x")
else if (ieversion>=6)
    document.write("You're using IE6.x")
else if (ieversion>=5)
    document.write("You're using IE5.x")
}
else
    document.write("n/a")
</script>
```

Mozilla/4.0 (compatible; MSIE 8.0; Windows NT 6.1; WOW64; Trident/4.0; SLCC2;
.NET CLR 2.0.50727; .NET CLR 3.5.30729; .NET CLR 3.0.30729; Media Center PC 6.0)

Document.

- Události jednotlivých elementů (onclick, onmouseover, onload, onsubmit, atd.)
- Dotazování v rámci DOMu (rekurzivně)
 - getElementById
 - getElementsByTagName
 - getElementsByClassName
 - querySelector, querySelectorAll
- Tvorba a modifikace DOMu
 - innerText, innerHTML
 - createElement, createTextNode
 - appendChild

Objekty

```
var car = { //anonymní objekt
  name : "Honda",
  model : "Civic",
  owner : { name : "Jiri", surname : "Novak" },
  printMe : function() {
    return this.name + ' ' + this.model + ' owned by ' + this.owner.name + ' ' + this.owner.surname;
  },
};
```

```
function Car(carName, model) { //konstruktor
  this.name = carName;
  this.model = model;
  this.printMe = function() {
    return this.name + ' ' + this.model;
  };
}

var car1 = new Car("skoda", "fabia");
```


Objekty

```
var hc = new Car();  
  
var sf = new Car("Skoda", "Fabia");  
  
// zajistime, aby vsechny objekty vytvorene pomoci Car mely polozku spz  
Car.prototype.spz = 'prvni';  
document.write(hc.spz); // 'prvni'  
document.write(sf.spz); // 'prvni'  
  
// pri prirazeni se prototype neuplatnuje  
hc.spz = 'druha';  
document.write(Car.prototype.spz); // 'prvni'  
document.write(hc.spz); // 'druha'  
document.write(sf.spz); // 'prvni'  
  
// samozrejme kdyz priradime do prototype...;)  
Car.prototype.spz = 'treti';  
document.write(Car.prototype.spz); // 'treti'  
document.write(hc.spz); // 'druha'  
document.write(sf.spz); // 'treti'
```

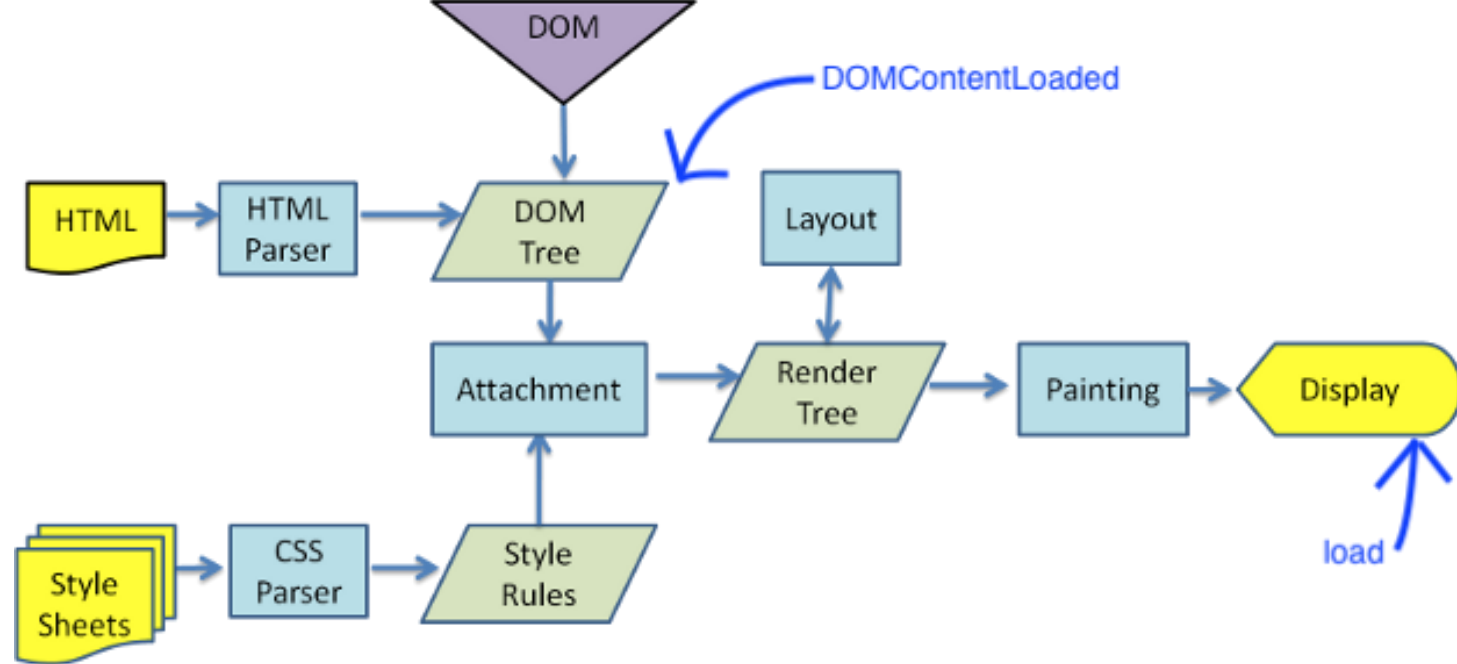
Prototyp je část objektu, který mají společný všechny objekty vytvořené podle stejného vzoru. Nejprve se prohledává prostor konkrétního objektu, pak prototype.

Třídy

- Možné používat od ECMAScript 2015 (ES6), postupně se rozvíjí
- Jen syntaktické řešení nad prototypovým děděním
- Constructor, extends, super, get/set, static, ...

```
class Car {  
    constructor(name, year) {  
        this.name = name;  
        this.year = year;  
    }  
    age(x) {  
        return x - this.year;  
    }  
}  
  
const myCar = new Car("Ford", 2014);  
document.getElementById("demo").innerHTML=  
"My car is " + myCar.age(2024) + " years old.";
```

DOM události


```
window.addEventListener("load", (event) => {  
  console.log("page is fully loaded with resources");  
});  
  
document.addEventListener("DOMContentLoaded", (event) => {  
  console.log("page DOM is loaded without resources etc.");  
});  
  
document.addEventListener("readystatechange", (event) => {  
  console.log("page DOM in different states");  
});
```

Asynchronní programování

- Události – EventListener
 - pořadí zpracování (bubbling vs. capturing)
 - stopPropagation (zastavení propagace skrz DOM), preventDefault (neprovedení defaultního chování)
 - callback funkce
- Callback funkce
 - umožňují provádět operace, které nejsou okamžitě dokončeny
 - Anonymní funkce, lambda zápis
 - Synchronní vs. Asynchronní
 - Funkce vyššího řádu
 - Problematické zpracování chyb
 - Řetězení callback funkcí (callback hell)

Asynchronní programování

- Promise objekty
 - funkcionální přístup
 - Operace, která může být úspěšně dokončena v budoucnosti (příslib) nebo selhat
 - snadnější zpracování chyb (z celého řetězce)
 - násobné vykonávání
- async/await
 - Automatizace Promise konstrukcí
 - async – označuje funkci jako asynchronní
 - await – čeká na vyřešení nebo odmítnutí Promise

```
let myPromise = new Promise(function(myResolve, myReject) {
  let x = 0; // The producing code (this may take some time)
  if (x == 0) {
    myResolve("OK");
  } else {
    myReject("Error");
  }
});

myPromise.then(
  function(value) {myDisplayer(value);},
  function(error) {myDisplayer(error);}
);

async function myDisplay() {
  let myPromise = new Promise(function(resolve) {
    resolve("I love You !!");
  });
  document.getElementById("demo").innerHTML = await myPromise
}

myDisplay();
```

Asynchronní programování

Vlastnost	Callbacky	Promises	Async/Await
Styl kódu	Zanořené funkce (callback hell)	Řetězení pomocí <code>then()</code>	Lineární kód jako synchronní
Správa chyb	Náročné, chyby se musí spravovat v každém callbacku	Použití <code>catch()</code>	Použití <code>try/catch</code>
Čitelnost kódu	Méně čitelný a přehledný	Čitelnější díky <code>then / catch</code>	Nejčistší, vypadá jako synchronní
Komplexita	Zvyšuje se s rostoucím počtem callbacků	Snadnější než callbacky	Nejsnazší a nejpřehlednější
Podpora chycení více chyb	Obtížná	Možné pomocí <code>catch()</code>	Snadné díky <code>try/catch</code>

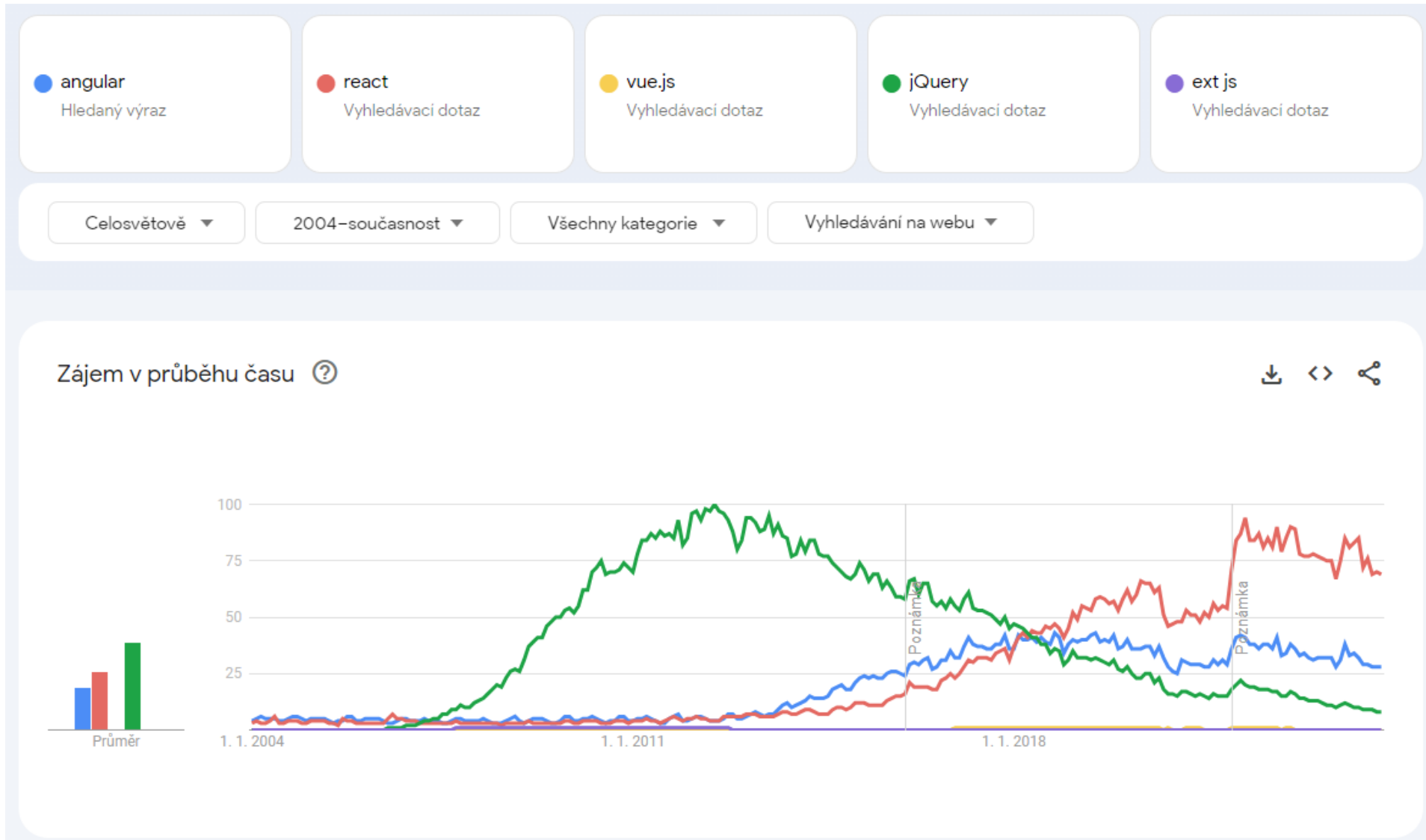
JavaScript frameworky

- Jedná se o JavaScriptové knihovny, které zjednodušují a rozšiřují možnosti standardního JavaScriptu. Díky JS frameworku se může vývojář více soustředit na samotné řešení, nikoliv na optimalizaci a ladění pro různé prohlížeče, apod.
- Jedná se v podstatě o skripty (napsané v JS), které rozšiřují stávající objekty, metody, apod.
- Obvykle mají možnost využití a výběru z velkého množství pluginů, které již řeší obvyklé aktivity a funkce (animace, AJAX, DOM, atd.)

Dvě základní skupiny

- JavaScriptové knihovny – rozšíření funkcionality (Prototype, jQuery, MooTools, script.aculo.us,)
- RIA frameworky – komplexní řešení RIA pomocí JS (extJS, React.js, Angular.js)

JavaScript frameworky

jQuery

```
<head>
  <meta http-equiv="Content-Type" content="text/html; charset=utf-8">
  <script src="http://ajax.googleapis.com/ajax/libs/jquery/1.3/jquery.min.js" type="text/javascript"></script>
  <script type="text/javascript">
    $(document).ready(function() {
      $("a").click(function(event) {
        alert("As you can see, the link no longer took you to jquery.com");
        event.preventDefault();
      });
    });
  </script>
</head>
<body>
  <a href="http://jquery.com/">jQuery</a>
</body>
```

```
$(document).ready(function() {
  $("#orderedlist li:last").hover(function() {
    $(this).addClass("green");
  }, function() {
    $(this).removeClass("green");
  });
});
```

\$(document).ready – spouští se, když je DOM kompletně načten a připraven (nečeká na obrázky, atd.)